

ERÄMAASSA

MAAHANMUUTTAJIEN KOTOUTTAMISOHJELMA

Sallan kunta 2018 – 2022

Sallan kunta • Postipolku 3 • FI-98900 Salla
Tel +358 40 508 3301 • Fax +358 16 832 021
sallan.kunta@salla.fi • www.salla.fi

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
2. KOTOUTTAMISOHJELMA	1
2.1 <i>Sallan kuntastrategiat</i>	2
2.2 <i>Kotouttamistyö</i>	2
2.3 <i>Kiintiöpakolaisten vastaanotto</i>	3
3. SALLAN KUNNAN PALVELUT MAAHANMUUTTAJALLE	4
3.1 <i>Alkukartoitus</i>	4
3.2 <i>Sosiaalipalvelut</i>	4
3.3 <i>Terveyspalvelut</i>	4
3.4 <i>Sivistyspalvelut</i>	4
3.4.1 <i>Varhaiskasvatus, perusopetus ja lukio</i>	5
3.4.2 <i>Kirjasto, kulttuuri, liikunta- ja nuorisopalvelut, vapaa sivistystyö</i>	5
3.5 <i>Asumispalvelut</i>	6
3.6 <i>Tekniset palvelut</i>	6
4. TYÖ- JA ELINKEINOTOIMISTON PALVELUT MAAHANMUUTTAJALLE	6
4.1 <i>Kotoutumissuunnitelma</i>	7
4.2 <i>Työllistymissuunnitelma</i>	8
4.3 <i>Kotoutumiskoulutus</i>	8
4.4 <i>Maahanmuuttajan omaehtoisen opiskelun tukeminen</i>	8
4.5 <i>Valmennukset ja kokeilut</i>	9
5. MONIALAINEN YHTEISTYÖ	9
5.1 <i>Kansaneläkelaitos Kela</i>	9
5.2 <i>Tulkkaukset – ja käännöspalvelut</i>	10
5.3 <i>Lapin maistraatti</i>	10
5.5 <i>Lapin poliisilaitos Sallan toimipiste</i>	10
5.6 <i>Maahanmuuttovirasto MIGRI</i>	11
5.7 <i>Vapaaehtoistoimijat</i>	11
6. KOTOUTTAMISOSAAMINEN	11
7. OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN	12
8. KOTOUTTAMISTYÖN RAHOITUS	12
9. TIEDOTUS, TOTEUTUS JA SEURANTA	13
LIITTEET	14
<i>Liite 1: Keskeiset käsitteet</i>	
<i>Liite 2: Kiintiöpakolaisten vastaanotto</i>	18

1. JOHDANTO

Sallan kunta on viihtyisä, Barentsin väylän kansainvälinen kaupan ja kulttuurin kohtaamispaikka, joka sijaitsee Lapissa, Euroopan Unionin itärajalla. Kunta on perustettu 1857 Kuolajärvi- nimisenä mutta nimi muutettiin Sallaksi 1936. Sallan kunnan asukkaat ovat jakaantuneet kuntakeskuksen ja sivukylien alueelle. Sallan kuntastrategian 2015 mukaan kunnan olemassaolon tarkoitus on taata kuntalaisille mahdollisuudet hyvään elämään. Hyvä elämänlaatu edellyttää laadukkaita peruspalveluja fyysisellä, henkisellä ja sosiaalisella tasolla. Tavoitteena on tarjota työtä, koulutusta, virikkeitä ja terveyttä elinvoimaisessa ympäristössä ja puhtaassa luonnossa. Kunta pyrkii tarjoamaan monipuolisen toimintaympäristön elinkeinoelämän tarpeisiin. Sallan kunta on kansainvälinen rajanylityspaikka Venäjälle, joka erottuu Lapin muista matkailukeskuksista rauhallsuudellaan ja omaleimaisuudellaan.

Sallan kunnan palvelut ovat monipuoliset, tarjoten hyvinvointia ja huolenpitoa kaikille kunnan asukkaille elämän eri vaiheissa. Palvelut sijaitsevat kirkonkylällä, mutta sivukylien asukkaat on myös huomioitu palveluverkostossa. Pitkät etäisyydet asettavat haasteita palvelunjärjestäjille kuin myös asukkaille. Sallan kunnan asukasmäärä on laskenut tasaisesti vuosikymmenten aikana. Asukkaita on vuoden 2016 Tilastokeskuksen mukaan 3653.

Sallan kunnan asukaskunta on kansainvälistynyt vuosien saatossa. Maahanmuuttajien kotoutuminen Sallaan on aikaisemmin tapahtunut avioliittojen kautta. Sallaan on muuttanut henkilöitä Venäjältä, Thaimaasta, Kiinasta ja Brasiliasta. Ulkomaalaisten määrä on noussut tasaisesti Sallassa. Tilastokeskuksen mukaan Sallassa asui vuonna 2016, 40 ulkomaan kansalaista.

Lähi – Idässä vuosikausia riehuneet levottomuudet ja sodat ovat aiheuttaneet pakolaistulvan Eurooppaan, jonka seurauksena pakolaisia on siirtynyt moniin Euroopan maihin ja Turkkiin. Suomeen saapui vuonna 2015 ennen näkemätön turvapaikanhakijoiden joukko. Sallan kunta teki vuonna 2016 Lapin ELY – keskuksen kanssa sopimuksen kiintiöpakolaisten vastaanottamisesta ja vastaanotti perheellisiä kiintiöpakolaisia huhtikuussa 2017, kahdeksan aikuista ja 15 alaikäistä lasta, yhteensä 23.

2. KOTOUTTAMISOHJELMA

Uudistettu laki kotoutumisen edistämisestä (1368/2010) astui voimaan 1.9.2011. Kotoutumislain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja lisätä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken.

Kotoutumislain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista sekä edesauttaa maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Kotoutumislakia sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa tai henkilöön, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti (2§).

Kotoutumislain 32§:n mukaan kaikkien kuntien on laadittava kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunnanvaltuustossa ja se tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Kotouttamisohjelman sisällöstä määrätään kotoutumisen edistämisestä säädetyn lain 33§:ssä. Lapin maahanmuuttostrategia 2017 linjaa maahanmuuttoon ja kotouttamiseen liittyvää kehittämistyötä. Strategia toimii pohjana kunnissa laadittaville kotouttamisohjelmille.

Kotouttamisohjelma liittyy Sallan kunnan kuntastrategiaan ja hyvinvointikertomukseen. Ohjelmassa otetaan kantaa siihen, millä toimenpiteillä maahanmuuttajien kotoutumista Sallassa edistetään ja miten maahanmuuttajien erityiset tarpeet huomioidaan kunnan peruspalveluissa. Kotouttamisohjelma huomioidaan kuntalain 110§:n mukaista talousarviota ja taloussuunnitelmaa laadittaessa.

2.1 Sallan kuntastrategiat

Kuntalain 1§:n mukaan kunnan on luotava edellytykset kunnan asukkaana itsehallinnon sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumiselle kunnan toiminnassa. Lain tarkoituksena on myös edistää kunnan toiminnan suunnitelmallisuutta ja taloudellista kestävyttä. Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkaiden palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.

Sallan kunnan vision 2015 mukaan Sallan kunta on ennakkoluuton, elinkelpoisten palvelualueiden kunta, joka edistää asukkaidensa hyvinvointia ja omaehtoista asumista sekä tukee paikallista yrittäjyyttä ja matkailijoiden viihtyvyyttä. Sallan kunnanvaltuuston tekemä päätös 8.11.2016 kiintiöpakolaisten ottamisesta kunnan asukkaiksi osoitti valtuutettujen ennakkoluulotonta ja positiivista asennetta kiintiöpakolaisia kohtaan. Lapin ELY – keskus esitti keväällä 2016 niille Lapin kunnille, joiden alueella ei ollut turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskusta, neuvottelujen käynnistämistä kiintiöpakolaisten vastaanottamiseksi. Sallan kunnan ja Lapin ELY – keskuksen välinen neuvottelu pidettiin 6.6.2016. Tämän seurauksena kunnanvaltuusto päätti 20 – 30 perheellisen kiintiöpakolaisen vastaanottamisesta kuntaan, jotka olisivat samalta kielialueelta. Kunnan visiona ja tavoitteena on myös kunnan väestön kansainvälistyminen. Kunnanvaltuuston päätös on voimassa vuosina 2016 – 2017. Uusien kiintiöpakolaisten vastaanottamisesta tehdään päätöksiä tarpeen vaatiessa.

Uusi kuntastrategia on valmisteilla ja etenee kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi marras – tai joulukuun aikana 2017. Sen mukaan Sallan kunnan visiona on: *Salla – kaukana kaikesta, lähellä sinua – yhdessä enemmän elinvoimaa*. Sallan kunta on asettanut tavoitteekseen olla elinvoimainen kunta kuntalaisiaan varten. Sallan kunta järjestää ja tuottaa palveluita ja elämisen edellytyksiä ihmisten hyvinvoinnin ja yritysten elinvoimaisuuden mahdollistamiseksi. Visiossa korostuvat arktinen ainutlaatuinen sijainti, ihminen ja hyvinvointi sekä verkostomainen yrittäjyys ja yhteistyö. Kunta haluaa mahdollistaa palveluillaan asukkaalleen ja yrityksille turvallisen ympäristön kasvaa ja kehittyä, asua, tehdä työtä ja yrittää sekä toteuttaa liiketoimintaa. Yhteisen tekemisen kautta Sallassa on elämää ja elinvoimaa.

Kuntastrategian painopisteinä ovat laadukkaasti järjestetyt ja tuotetut hyvinvointipalvelut vahvana osana kunnan elinvoimaa. Sallassa haastetaan, motivoidaan ja tuetaan osallistumista ja vaikuttamista. Kansainvälisen Sallan elinvoima perustuu luontoon ja luonnonvarojen kestäväan käyttöön.

Salla on mukana yhtenä kuntana Terveiden hyvinvointilaitoksen (THL) tutkimuksessa, jonka tavoitteena on tehdä oikeita asioita kuntalaisilleen, joita ovat esimerkiksi turvallisuus, kohtuuhintainen asuminen, verotus, demokratian vahvistuminen.

2.2 Kotouttamistyö

Kunnalla on yleisvastuu ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä, suunnittelusta ja seurannasta. Kunnan on huolehdittava kunnan palveluiden soveltumisesta myös maahanmuuttajille. Kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille järjestetään kotoutumislaissa tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut sisällöltään sekä laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Erytispalvelujen tarpeessa olevien maahanmuuttajien palvelut järjestetään monialaisen yhteistyön avulla.

Maahanmuuttajien palvelut järjestetään Sallan kunnan hallinto-, talous- ja elinvoimapalveluiden, sosiaali – ja terveyspalveluiden ja sivistyspalveluiden avulla. Eri palvelukunnista on nimetty vastuuhenkilöt, jotka toimivat kiintiöpakolaisasioissa.

Jokainen palvelukunta vastaa henkilöstön osaamisen kehittämisestä ja kouluttautumisesta kotouttamisasiassa. Infotilaisuuksien järjestäminen ja asiasta yleinen tiedottaminen kuuluvat kunnan velvollisuuksiin kuin myös yhteistyökumppaneille. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus eli ELY:n järjestää maahanmuuttajien

kotouttamiskokouksia/koulutuksia. Elyn Lapin Mako – verkosto (maahanmuutto – ja kotouttamistyö) tarjoaa vertaistukitietoutta ja tukea kotouttamistyöhön. Tarkoituksena on kehittää kunnan peruspalveluja siten, että niissä osattaisiin huomioida maahanmuuttajat asiakkaina. Myös yhteistyön toimivuuteen tulee kiinnittää huomioita, jotta kotouttaminen olisi tuloksellista.

2.3 Kiintiöpakolaisten vastaanotto

Kiintiöpakolaisten vastaanoton myötä Sallan kunnan täytyi kiinnittää kotouttamistoimenpiteisiinsä suurempaa huomioita ja resursseja. Kiintiöpakolaisten vastaanottotyöhön kuuluu informaation jakaminen kunnan henkilöstölle ja vapaaehtoistoimijoille tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia järjestämällä, asiasta tiedottamalla kunnan www.salla.fi- sivuilla sekä paikallislehdissä.

Kiintiöpakolaisten vastaanottotyö, kotouttamisvaiheen työskentely ja kiintiöpakolaisten siirtyminen yleisten/peruspalvelujen käyttäjiksi, on haastavaa eri työntekijöille ja kotoutujille. Edellä mainittujen vaiheiden läpikäyminen edellyttää sosiaalityön palveluita, pakolaistyön ja vertaisohjaan/ tulkin ohjaus – ja neuvontapalveluita, terveyspalveluita ja erityispalveluita, kuten vammais-, lastensuojelu- sekä mielenterveyspalveluita. Palveluiden järjestämisessä kiinnitetään huomiota haavoittuvassa asemassa olevien maahanmuuttajien syrjäytymisen ehkäisyyn ja ennalta ehkäisevään työhön.

Sallan kunnan kotouttamistyössä maahanmuuttajia ohjataan osallistumaan erilaisiin kotoutumista tukeviin tapahtumiin sekä tutustumaan paikalliseen kulttuurihistoriaan, tapoihin ja kulttuuriperinteisiin. Osallistaminen edistää maahanmuuttajien ja kantaväestön yhteisöllisyyden tunnetta. Yhteisöllisyys ehkäisee syrjinnän syntymistä ja edistää yhdenvertaisuutta.

3. SALLAN KUNNAN PALVELUT MAAHANMUUTTAJALLE

3.1 Alkukartoitus

Maahanmuuttajan alkukartoituksesta säädetään kotoutumislain 9 §:ssä ja alkukartoituksen järjestämisestä kotoutumislain 10 §:ssä sekä alkukartoituksesta annetulla valtioneuvoston asetuksella (VNa 570/2011). Alkukartoituksella tarkoitetaan toimenpidekokonaisuutta, jonka avulla arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien palvelujen ja toimenpiteiden tarve. Alkukartoituksessa selvitetään tätä tarkoitusta varten tarvittavat tiedot maahanmuuttajan aikaisemmasta koulutuksesta, työhistoriasta, kielitaidosta ja muusta työllistymiseen sekä kotoutumiseen vaikuttavasta seikasta.

Työ- ja Elinkeino toimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on rekisteröity työttömäksi työnhakijaksi. Kunta taas käynnistää alkukartoituksen silloin, kun maahanmuuttaja saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea. Kunta tai TE -toimisto voi käynnistää alkukartoituksen sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Kartoitus tulee käynnistää kahden kuukauden kuluessa pyynnöstä tai asiakkuuden alkamisesta. TE -toimiston hankkiman alkukartoituspalvelun laajuus ja kesto vaihtelevat maahanmuuttajan tilanteen mukaan 7 - 15 h/asiakas Alkukartoituksen tulos toimitetaan tarvittaessa tiedoksi kunnan sosiaalitoimistoon.

Alkukartoituksen perusteella TE -toimisto tai kunta arvioi, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumissuunnitelman. Mikäli kotoutumissuunnitelma tehdään, on se laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä. Ensimmäinen suunnitelma laaditaan enintään yhden vuoden ajaksi. Suunnitelmaan on oikeus enintään kolmen vuoden ajan, ja tarvittaessa pidentämispäätöksellä voidaan aikaa pidentää kahdella vuodella.

3.2 Sosiaalipalvelut

Maahanmuuttajilla on kotikuntalain mukaan oikeus saada sosiaalipalveluja samanlaisin perustein kuin muutkin kuntalaiset. Sosiaalipalveluissa ammatillisella toiminnalla pyritään yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvoinnin vahvistamiseen, sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseen ja poistamiseen. Toimintoina ovat yksilö- ja perhekohtainen sosiaalityö, perhetyö, lapsiperhetyö, päihdetyö, sosiaaliohjaus ja psykososiaalinen tuki. Tasavertaisen palvelun turvaamiseksi asiakastilanteissa käytetään tulkkia ja tarvittaessa pakolaisohjaajan tukea. Varsinkin asiakkuuden alkuvaiheessa tämä on tärkeää, jotta asiakkaalle voidaan selvittää hänen oikeutensa, etuutensa, velvollisuutensa ja toimintaohjeet.

Sallan kunnan sosiaalipalvelut sisältävät sosiaalityön, lastenvalvojan, lastensuojelun, täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen, kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalipäivystyksen palvelut. Vammaispalvelun, kehitysvammahuollon ja ikäihmisten palvelut ovat vammais- ja vanhustyön kautta haettavissa. Talous – ja velkaneuvontapalvelua on mahdollista saada Kemijärven kaupungin velkaneuvojalta.

Kotoutumislakia sovellettaessa alle 18 - vuotiaisiin lapsiin - ja nuoriin on viranomaisen kiinnitettävä erityistä huomiota lapsen etuun ja hänen kehitykseensä. Lapsen etua arvioitaessa on huomioitava lastensuojelulain säännökset. Lapsi - ja perhetyö tarjoaa maahanmuuttaja – asiakkaille samoja palveluja kuin muillekin kuntalaisille. Painopiste on ennalta ehkäisevässä sosiaalityössä.

3.3 Terveyspalvelut

Kansanterveyslain ja terveydenhuoltolain mukaan kunnan tulee järjestää asukkaidensa terveyden – ja sairaanhoitopalvelut. Terveydenhuolto on osa kunnan peruspalvelujärjestelmää. Sallan kunnan terveyskeskus tarjoaa asukkailleen ja maahanmuuttajille tarvittavat sairaanhoitopalvelut, diagnostiset perustutkimukset, äitiys- ja neuvolapalvelut, koulu – ja opiskeluterveydenhuoltopalvelut, terveysneuvonta, seulontatutkimukset, lääkinnällinen kuntoutus ja suun terveydenhuolto. Tarvittaessa voidaan asiakas ohjata erikoissairaanhoidopalveluiden piiriin ja kuntoutusyksikköön.

Sosiaali – ja terveysministeriön ohjeen mukaisesti terveydenhuolto tekee kiintiöpakolaisille alkutarkastuksen kahden viikon aikana maahantulosta. Tarkastuksissa pyritään löytämään mahdolliset perussairaudet, seulontaan tarttuvat taudit ja varmistetaan rokotussuoja. Tavoitteena on myös ehkäistä, tunnistaa ja hoitaa psyykkisiä ongelmia. Lääkärintarkastus suoritetaan kaikille kiintiöpakolaisille ja heidät ohjataan myös suuhygienistin palveluun. Alkutarkastuksen jälkeen terveyspalvelut toimivat kuten muillakin kunnan asukkailla. Terveyspalveluissa korostetaan itsehoidon merkitystä, vastuuta omasta elämäntavoista ja terveellisistä elintavoista. Neuvolan perhetyö on pakolaisperheille olennainen palvelu.

Maahanmuuttajien ja kiintiöpakolaisten kanssa asioidessa on huomioitava vieraan kielen ja kulttuurin aiheuttamat vaikutukset. Terveystarkastuksiin tulee varata tulkki, jonka käyttö voi olla tärkeää vielä vuosiakin maahantulon jälkeen, jotta asiat tulevat oikein ymmärretyksi. Lähetteisä huomioidaan asiakkaan äidinkieli, jota varten voidaan varata tulkki.

3.4 Sivistyspalvelut

Sallan kunnan sivistyspalvelut tarjoavat samoja palveluita kuntalaisille kuin myös Sallassa asuville maahanmuuttajille ja heidän perheenjäsenilleen. Sivistyspalveluihin kuuluvat varhaiskasvatus, perusopetus ja lukio, kirjasto, kulttuuripalvelut, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä vapaa sivistystyön palvelut.

3.4.1 Varhaiskasvatus, perusopetus ja lukio

Maahanmuuttajalapsilla on päivähoitolain mukainen oikeus varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen. Varhaiskasvatus toteutuu Kinttalanharjun varhaiskasvatuskeskuksessa ja Kursun ryhmäperhepäiväkodissa. Toiminnasta vastaa varhaiskasvatusjohtaja. Varhaiskasvatussuunnitelma vahvistaa varhaiskasvatuksen asemaa osana suomalaista koulutusjärjestelmää ja muodostaa lapselle yhtenäisen oppimispolun. Sallan kunnan varhaiskasvatussuunnitelman paikallisissa osuuksissa kuvataan varhaiskasvatuksen henkilöstön kehittämää ” Meijän pedagogiikka”, joka otettiin käyttöön 1.8.2017.

Perusopetuksessa opetus järjestetään valmistavan opetussuunnitelman mukaan maahanmuuttajalapsille. Oppilaille laaditaan henkilökohtaiset oppimissuunnitelmat ja heidät on integroitu peruskoulun luokille 1 – 4, jotta suomen kielen oppiminen ja kotoutuminen olisi tehokasta. Sallan kunnan sivistyspalvelussa on käytettävissä kolme Suomi 2- kielenopettajaa. Maahanmuuttajaoppilaille tarjotaan koulun kerhotoimintaa.

Oppilas- ja opiskelijahuolto toteutetaan esikouluikäisestä toisen asteen opiskelijaan suunnatuilla palveluilla. Oppilas- ja opiskelijahuolto jakautuu suunnitelmalliseen yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta on perusopetuslain mukaista toimintaa ja se on tarkoitettu 1 – 2 luokan oppilaille. Koulun kerhotoiminnan tavoite on tukea lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä. Sallan koulun kerhotoiminta on liikunta- ja musiikkipainotteista. Kerhotoiminta on hyvä keino kotouttaa maahanmuuttajalapsia suomalaiseen yhteiskuntaan. Samalla he luovat kaverisuhteita, joka auttaa sekä sällalaisia lapsia että maahanmuuttajalapsia ymmärtämään monikulttuurisuutta.

Sallan lukio on kansainvälinen lukio, jonka suorittuaan opiskelija saa jatko – opintokelpoisuuden korkea – asteen opintoihin. Lukiossa on ollut vuosien ajan venäläisiä opiskelijoita, joista monet ovat suorittaneet lukion ja ylioppilastutkinnon hyväksytysti. Sallan lukio on osoittanut vahvaa osaamista ulkomaalaisten opiskelijoiden opintojen tukemisessa.

Ammatillinen koulutus on mahdollista Sallan ympäristökunnissa, kuten Kemijärvellä, Kuusamossa, Sodankylässä ja Rovaniemellä. Lähin yliopisto on Rovaniemellä, Lapin yliopisto.

3.4.2 Kirjasto, kulttuuri, liikunta- ja nuorisopalvelut, vapaa sivistystyö

Sallan kunnankirjasto kuuluu yhtenä osana Lapin kirjastoon. Kirjastoauto Lukutoukka kulkee Sallan kunnan alueella. Kirjasto tarjoaa mahdollisuuksia sivistykseen, tiedon hankintaan, virkistykseen, asiointiin ja kulttuuritapahtumiin. Asiakkaiden käytössä on lehtilukusali, TE - etäpalvelupiste, tietokoneita, oppimistila, mediatalo, kirjaston verkkopalvelu, wifi, sähköisten lehtien lukupalvelu ja maahanmuuttajien omalla äidinkielellä tarjottua kirjallisuutta.

Sallan kunnan liikuntapalvelut ovat käytettävissä kaikille kunnan asukkaille. Maahanmuuttajaperheitä ja lapsia tuetaan kotoutumaan palvelujen piiriin ja vuorovaikutukseen paikallisen väestön kanssa. Liikuntahalli, jääkiekkohalli- ja keilahalli sekä Sallatunturi rinteineen ja kylpylöineen, tarjoavat mahdollisuuden asukkaiden ja matkailijoiden virkistytymiseen ja liikuntaan.

Nuorisopalvelut ovat käytettävissä kaikille nuorille. Toiminta on keskitetty Norikselle.

Vapaan sivistystyön palvelut eli Sallan kansalaisopisto tunnetaan aktiivisena, osaavana, tarvittaessa etäteknologiaa hyödyntävänä ja luotettavana koulutuksen järjestäjänä niin perinteisillä kuin nykyhetken henkilöstökoulutuksen alueilla. Kansalaisopisto tarjoaa kieli-, liikunta-, musiikki-, taide-, taito- ja yhteiskunnallisten aineitten kursseja. Täydennyskoulutus on myös suosittua. Kansalaisopiston kursseja järjestetään myös kunnan sivukylissä. Maahanmuuttajat on huomioitu kansalaisopiston tarjonnassa siten, että heillä on käy-

tettävissä ulkomaalaistaustainen ohjaaja, jonka tehtäviin kuuluu suomen kielen opetus ja suomalaisen kulttuuriin tutustuttaminen.

3.5 Asumispalvelut

Maahanmuuttajalla on oikeus saada Sallan Vuokrataloilta vuokra – asunto samoin perustein kuin muillakin kuntalaisilla ja asunnonhakijoilla. Sallan Vuokratalojen tavoitteena on tarjota sopivan kokoinen asunto asunnon hakijalle ja perheelle huomioiden myös hakijan muut seikat kuten liikuntarajoitteisuus. Asumisen Opas- vihkonen on laadittu asumisen tueksi. Maahanmuuttajia opastetaan suomalaiseen asumiskulttuuriin – ja tapoihin. Lapsille tarjotaan viihtyvyyttä lisääviä leikki – ja liikuntavälineitä. Asumispalveluiden tavoitteena on tukea maahanmuuttajien kotoutumista ja luoda hyviä etnisiä suhteita asumisympäristössä.

3.6 Tekniset palvelut

Sallan kunnan tekninen toimi tuottaa ja ylläpitää toimivaa, viihtyisää, turvallista asuin-, toimintaympäristöä sekä elinympäristöä kunnan asukkaille, matkailijoille, loma-asukkaille ja yrityksille. Tekninen toimi vastaa kunnan kiinteän ja irtaimen omaisuuden hoidosta, sisäisestä ja ulkoisesta tilojen vuokraamisesta, kiinteistönhoidosta, ruoka-, siivous-, ja laitoshuoltopalvelujen tuottamisesta. Teknisen toimen palvelu sisältää myös rakennusvalvonnan, ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönhuollon, liikenneväylät, yleiset alueet ja pelastustoimen.

4. TYÖ- JA ELINKEINOTOIMISTON PALVELUT MAAHANMUUTTAJALLE

Laki kotoutumisen edistämisestä (30.12.2010/1386) tuli voimaan 1.9.2011. Lähtökohtana on, että laissa säädetyillä toimenpiteillä ja palveluilla edistetään maahanmuuttajien mahdollisuutta saavuttaa muun väestön kanssa yhdenvertainen asema yhteiskunnassa sekä oikeuksien että velvollisuuksien osalta. Kotoutumislakia sovelletaan kaikkiin Suomessa asuviin maahanmuuttajiin, joilla on ulkomaalaislaissa tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa tai oleskelukortti tai jotka ovat rekisteröineet oleskeluoikeutensa. Kotoutumislaissa maahanmuuttajalla tarkoitetaan Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity. Edellytyksistä, joiden avulla ulkomaalainen rekisteröidään työnhakijaksi säädetään JTYPL 2 luku 2§:ssä.

Maahanmuuttajapalvelut on integroitu osaksi normaalia TE -toimiston palvelua huomioiden kuitenkin maahanmuuttajien erityistarpeet esim. tulkkauspalveluiden tarve. Päätoimisia maahanmuuttajien työllistymiseen erikoistuneita asiantuntijoita on neljä ja he sijoittuvat tuetun työllistymisen palveluihin. Muilla palvelulinjoilla osalla asiantuntijoista tehtävänkuvaa kuuluvat myös maahanmuuttaja-asiakkaiden palvelut kotoutumisajan jälkeen. Maahanmuuttajien palvelu tapahtuu pääsääntöisesti kasvokkain kuvallisella etäyhteydellä hyödyntäen kuntien virtuaali- ja etäasiointipisteitä sekä puhelimitse. Näissä tapaamisissa on tulkkaus käytettävissä, mikäli siihen on tarvetta. Kotoutumisen koordinaatio on keskitetty tuetun työllistymisen palveluihin, joissa palveluista vastaa palvelujohtajan ja palveluesimiehen lisäksi neljä asiantuntijaa.

Kotoutumiskoulutuksen vastuu on Lapin TE -toimistossa osaamisen kehittämisen palveluissa yhdellä palveluesimiehellä. Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena siten kuin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetään. Kotoutumiskoulutusta voidaan järjestää myös kotolain perusteella omaehtoisena koulutuksena. ELY -keskus vastaa työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä toimialueellaan. Kotoutumiskoulutuksena oppivelvollisuusiän ylittäneille maahanmuuttajille järjestetään suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitus-

taidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia. Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon.

Maahanmuuttaja-asiakkaita koskevat samat palveluperiaatteet kuin muita asiakkaita. Maahanmuuttaja-asiakkaiden palveluissa huomioidaan asiakkaiden erityistarpeet, esimerkiksi tulkkipalvelut. Palveluun varataan yleensä keskimääräistä pidemmät vastaanottoajat ja TE -palveluita kaikkienensa voidaan räätälöidä hyvinkin joustavasti maahanmuuttaja-asiakkaiden palvelutarpeita vastaaviksi.

Kotoutumislain mukaisesti Lapin TE -toimisto osallistuu kotouttamisen kehittämiseen monialaisena yhteistyönä alueen viranomaisten ja eri toimijoiden kanssa. TE -toimisto vastaa maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista edistävästä ja tukevasta työvoimapalveluista ja muista toimenpiteistä työnhakijaksi ilmoitautuneille maahanmuuttajille räätälöiden palveluita siten, että ne soveltuvat maahanmuuttajille.

4.1 Kotoutumissuunnitelma

Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hän on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettu työtön työnhakija tai jos hän saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi. TE -toimisto lähettää asiakkaalle kutsun saapua kotoutumissuunnitelman laatimistilaisuuteen. Mikäli kotoutumissuunnitelma tehdään TE -toimiston ja kunnan kanssa yhteistyössä, kunta järjestää tarvittaessa suunnitelman laatimistilaisuuteen tulkkauksen.

Kotoutumissuunnitelma on yksilöllinen suunnitelma toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Kotoutumissuunnitelmassa voidaan sopia myös maahanmuuttajan oman äidinkielen opetuksesta, yhteiskuntaan perehdyttävästä opetuksesta, luku- ja kirjoitustaidon sekä perusopetusta täydentävästä opetuksesta, kotoutumiskoulutuksesta ja muista kotoutumista yksilöllisesti edistävästä toimenpiteistä, joita voivat olla esim. omaehtoisten opiskelujen tukeminen, erilaiset TE -toimiston hankkimat valmennukset, kokeilut, työvoimakoulutus sekä palkkatuettu työ.

Kotoutumissuunnitelma laaditaan yhdessä TE -toimiston, kunnan ja maahanmuuttajan kanssa. Suunnitelman laadinta on aloitettava viimeistään kahden viikon sisällä alkukartoituksesta. Suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon maahanmuuttajan omat kotoutumista edistävät tavoitteet. Suunnitelmassa TE -toimisto sopii maahanmuuttajan kanssa koulutuksesta, työhausta ja sen tavoitteista sekä työnhakua tukevista ja työllistymistä edistävästä toimenpiteistä ja palveluista. Kunta sopii suunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa kotoutumista ja työllistymistä edistävästä kunnan palveluista tai muista toimenpiteistä, jos maahanmuuttaja ei mm. terveydentilansa, ikänsä tai perheystien vuoksi voi osallistua kotoutumista tukeviin työvoimapolitiisiin palveluihin. Suunnitelmaa tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.

Mikäli maahanmuuttaja kieltäytyy ilman pätevää syytä kotoutumissuunnitelman laatimisesta, sen tarkistamisesta tai osallistumasta kotoutumissuunnitelmassa sovittuun toimenpiteeseen, hänen oikeuttaan kotoutumistukena maksettavaan etuuteen voidaan rajoittaa työttömyysturvalain ja toimeentulotukilain puitteissa.

4.2. Työllistymissuunnitelma

Kotoutumislain piiriin kuuluvalle maahanmuuttajalle voidaan vaihtoehtoisesti joissain tilanteissa laatia työvoima- ja yrityspalvelulain (JTYPL) mukainen työllistymissuunnitelma. Sen laatiminen voi olla henkilön näkökulmasta perusteltua esimerkiksi silloin, kun hän aloittaa tuetun omaehtoisen opiskelun kotoutumisajan loppuvaiheessa. Suunnitelmaan sisältyvien palvelujen ja toimenpiteiden osalta kotoutumislain ja työvoima- ja yrityspalvelulain mukainen suunnitelma eivät merkittävästi poikkea toisistaan. Työvoima- ja yrityspalvelulain mukainen suunnitelma perustuu työnhakijan omiin työtä tai koulutusta koskeviin tavoitteisiin ja arvioituun palvelutarpeeseen.

Suunnitelmassa sovitaan työnhausta ja sen tavoitteista, työnhakijan palvelutarpeen mukaisista julkisista työvoima- ja yrityspalveluista ja muista työllistymistä edistävästä palveluista sekä asiantuntija-arvioinneista. Tarvittaessa suunnitelmassa sovitaan muista osaamista, työmarkkinavalmiuksia ja toimintakykyä parantavista palveluista tai työkyvyn tai terveydentilan selvittämiseen liittyvistä toiminnoista (JTYPL 2 luku 7 §). Työvoima- ja yrityspalvelulain mukainen työllistymissuunnitelma tehdään myös maahanmuuttajalle, joka ei kuulu kotoutumislain piiriin kotoutumisajan umpeuduttua.

4.3 Kotoutumiskoulutus

Kotoutumiskoulutusta järjestetään oppivelvollisuusiän ylittäneelle maahanmuuttajalle ja siitä säädetään kotoutumislainsäädännössä (20 - 21§). Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena, mutta se voi olla myös omaehtoista koulutusta. Työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen tulee noudattaa Opetushallituksen aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita.

TE -toimisto ohjaa asiakkaan kotoutumiskoulutukseen alkukartoituspalvelusta tulleen suosituksen mukaisesti. Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on kehittää maahanmuuttajan kielellisiä, yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia, joiden avulla maahanmuuttaja selviytyy arkielämän tilanteissa, kykenee toimimaan työelämässä ja hakeutumaan jatko-opintoihin. Työelämän tuntemusta edistään kotoutumiskoulutukseen sisältyvillä työelämäjaksoilla. Koulutukseen voi sisältyä osaamisen tunnistamista, tutkinnon tunnistamista ja ammatillista suunnittelua ja uraohjausta. Kielellisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa suomen kielessä toimivan peruskielitason.

4.4. Maahanmuuttajan omaehtoisen opiskelun tukeminen

Kotoutumiskoulutusta voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna kotoutumislain mukaisesti. Omaehtoisena koulutuksena järjestetään koulutuksia, joita ei työvoimakoulutuksena ole tarjolla, kuten esim. aikuisten peruskouluopintoja. Omaehtoisena opintoina voidaan myös tukea esim. lyhyttä pätevyitymiseen liittyvää opintojaksoa. Luku- ja kirjoitustaidottomien henkilöiden osalta voidaan kotoutumisen alkuvaiheessa sopia osallistumisesta esim. maahanmuuttaja- ja muiden järjestöjen järjestämään suomalaiseen yhteiskuntaan perehdyttävään koulutukseen.

Omaehtoisen opiskelun tukemisesta säädetään kotoutumislain 22 -25 §:ssä. Kotoutumislain 22§:ssä säädetyn mukaisesti omaehtoisen opiskelun tukemisen edellytyksenä on, että TE -toimisto on todennut koulutustarpeen, opiskelu tukee kotoutumista ja työllistymistä ja opiskelusta on sovittu kotoutumissuunnitelmassa ennen opiskelun aloittamista.

Kotoutumislainsäädännössä omaehtoisen opiskelun tukeminen ei edellytä, että opiskelu on TTL 2 luvun 10§:n 2 momentin mukaisesti päätoimista, mutta suositellaan, että omaehtoiseen opiskeluun sisältyisi pääsääntöisesti vähintään 20 tuntia viikossa tapahtuvaa opetusta. Opiskelun tukeminen edellyttää lisäksi, että opintojen tulee olla suomen tai ruotsin kielen opiskelua. Erityistä toimenpiteitä tarvitsevien maahanmuuttajien koh-

dalla voidaan poiketa viikkotunti suosituksesta. Maahanmuuttajan asuinpaikkakunnan olosuhteet voidaan huomioida harkittaessa omaehtoisten opiskelun tukemista työttömyysetuudella. Tuettavaan omaehtoiseen opiskeluun voi opintojen lisäksi sisältyä työharjoittelua tai vapaaehtoistoimintaa, tällöin opintojen ja niihin liittyvien tehtävien suorittamisen tulee muodostaa vähintään puolet tuettavan omaehtoisen opiskelun kestosta. Kotoutumislain mukainen omaehtoisen opiskelun tukeminen ei edellytä, että henkilö on täyttänyt 25 vuotta opiskelun tukemisen alkaessa.

4.5. Valmennukset ja kokeilut

Työnhakuvalmennusta voidaan hankkia työnhakijan työhaun tukemiseksi, jolloin hän tutustuu työnhakuprosessiin ja hän oppii käyttämään erilaisia työnhakukanavia. **Uravalmennusta** voidaan hankkia, mikäli asiakkaan todetaan tarvitsevan tukea ja ohjausta ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selkiyttämisessä, koulutukseen hakeutumisessa ja työelämävalmiuksien kehittämisessä. TE - toimisto voi hankkia myös **työhönvalmennusta**, mikäli asiakas tarvitsee henkilökohtaista tukea työpaikan etsimiseen, työsopimuksen solmimiseen ja/tai työsuhteen vakiinnuttamiseen.

Työkokeilua puolestaan voidaan käyttää sopivan työ- ja koulutusvaihtoehdon löytämiseksi. Työkokeilua voidaan käyttää työmarkkinoille paluun tukemiseksi myös tilanteessa, jossa henkilö on aiemmin ollut toisen maan työmarkkinoilla ja on tarpeen arvioida, onko henkilön osaaminen, kielitaito ja muut työelämävalmiudet sellaiset, että hänellä on edellytykset työllistyä Suomen työmarkkinoille. Kokeilun perusteella TE – toimisto voi arvioida, mitä kotoutumista ja työllistymistä edistäviä palveluja maahanmuuttaja tarvitsee sijoittuakseen työmarkkinoille.

Työkokeilu rekrytointikokeiluna on puolestaan tarkoitettu työhaun tueksi työnhakijoille, joiden ammatillinen osaaminen ja yleiset työmarkkinavalmiudet ovat kunnossa. Rekrytointikokeilun avulla potentiaalinen työnantaja voi arvioida työtä hakevan henkilön soveltuvuutta tarjolla olevaan työtehtävään ennen työsopimuksen tekemistä. Osallistuminen rekrytointikokeiluun on työttömälle työnhakijalle vapaaehtoista.

Koulutuskokeilussa asiakas pääsee kokeilemaan tiettyä koulutusalaan oppilaitoksessa tarkoituksenaan selvittää soveltuvuutta kyseiseen koulutukseen tai alalle sekä edellytyksiä opiskella kyseisessä oppilaitoksessa.

5. MONIALAINEN YHTEISTYÖ

5.1 Kansaneläkelaitos KELA

Kelan tehtävänä on hoitaa Suomessa asuvien ihmisten perusturva- asioita eri elämäntilanteissa. Kelan palveluihin ovat oikeutettuja kaikki Suomessa ja ulkomailla asuvat Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat henkilöt. Kelan sosiaaliturvaan kuuluvat lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, asumistuki, opintotuki, perustoimeentulotuki ja vähimmäiseläkkeet.

Kelan tehtävänä on myös tiedottaa palveluista ja etuuksista, antaa tietoja tutkimusta varten, laatia arvioita etuuksista ja toiminnasta sekä tilastoja ja ennusteita. Kela tekee ehdotuksia sosiaaliturvaa koskevan lainsäädännön kehittämisestä. Kela palvelee verkossa, puhelimesta ja Kela- toimistoissa, myös ajanvarauksella. Kela suosittelee sähköistä asiointia. Sallan Kelan toimisto on avoinna asiakkaille maanantaina ja perjantaina klo 10 – 11 ja 12 – 15. Muina aikoina on kirjallinen asiointi mahdollista Kela-postin avulla.

Maahanmuuttajien palveleminen toteutetaan Kelassa samaa palvelumallia noudattaen kuin kantaväestön kohdalla. Asiakas asioi Kelassa itsenäisesti tai ohjaajan avustuksella. Mikäli asiointiin tarvitaan tulkkiä, Kela hankkii tulkkipalvelun.

5.2 Tulkkaus- ja käännöspalvelut

Kotoutumislain 5:§n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta ja kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa kielilain (423/2003) mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä tai hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi asiassa, joka on voinut tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Viranomaisen huolehtii mahdollisuuksien mukaan tulkitsemisesta ja kääntämisestä myös muussa maahanmuuttajien oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota maahanmuuttajan voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän.

Viranomaisen on hankittava ja kustannettava tulkki tai huolehdittava kustannuksellaan kääntämisestä asioissa, jotka voivat tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Pakolaisten osalta tulkitsemiskustannukset korvataan valtion varoista ilman määräaika silloin, kun ne liittyvät henkilölle järjestettyihin sosiaali – ja terveydenhuollon palveluihin, kotoutumissuunnitelman laatimiseen, maahantulon alkuvaiheen kotoutumispalvelujen käyttöön, perehdyttämiseen kunnan palveluihin sekä koulun tai päivähoiton ja kodin väliseen yhteistyöhön. Tulkkina tulee käyttää ammattitaitoista asioimistulkkia, ei asiakkaan aviopuolisoa, sukulaista tai tuttaviasia eikä koskaan lasta.

Suomen kieltä taitamattomalle järjestetään tarvittaessa lain edellyttämät tulkkauspalvelut, jotka mahdollistavat tasavertaisen asioimisen viranomaisen kanssa. Sallan kunta ostaa tulkkaus – ja käännöspalvelut palveluntuottajilta.

5.3 Lapin maistraatti

Maistraatit tarjoavat ihmisen elinkaarenaikaisia yhteiskunnan oikeusturva – ja tietohuoltopalveluita. Ulkomailla Suomeen muuttava ulkomaalainen kansalainen saa henkilötunnuksen, kun hänet on omasta pyynnöstään rekisteröity väestötietojärjestelmään. Lapin maistraatin Rovaniemen yksikön tehtävänä on maahanmuuttajan rekisteröinti, jonka jälkeen maahanmuuttaja on saanut henkilötunnuksen ja kotikuntatunnuksen.

5.4 Lapin poliisilaitos Sallan toimipiste

Poliisi on tehnyt yhteistyötä Sallan kunnan kanssa VertaisKoto – kurssin muodossa. Poliisi on kertonut kiintiöpakolaisille turvallisuudesta ja poliisin roolista Suomessa.

5.5 Maahanmuuttovirasto MIGRI

Maahanmuuttovirasto MIGRI on sisäministeriön alainen virasto, joka käsittelee ja ratkaisee maahantuloon, maassa oleskeluun, pakolaisuuteen sekä Suomen kansalaisuuteen liittyviä asioita. Maahanmuuttovirasto myöntää oleskelulupia Suomeen tuleville ulkomaalaisille, käsittelee turvapaikkahakemukset puhuttelusta päätöksentekoon, ohjaa ja tukee turvapaikanhakijoiden vastaanottoa ja siihen liittyvää alkuvaiheen kotouttamista ja kuntiin sijoittamista. Ulkomaalaisrekisteri eli UMA – tietojärjestelmä on henkilörekisteri, jonka päävastuullinen rekisterinpitäjä on Maahanmuuttovirasto.

5.7 Vapaaehtoistoimijat

Kolmannella sektorilla tarkoitetaan vapaaehtoistoimijoita, joka toimivat julkisen hallinnon ja yksityisen sektorin rinnalla. Kolmannen sektorin kotouttamistyö on ruohonjuuritason työtä, joka edistää maahanmuuttajien kotoutumista arkielämään ja vapaa-aikaan liittyvissä asioissa. Kolmannen sektorin toimijoita ovat:

- Sallan evankelisluterilainen seurakunta
- Helluntai seurakunta
- Suomen Punainen Risti
- Askel – projekti / Kemijärvi
- Muut kunnat/ pakolaistyötä tekevät
- 4H – yhdistys
- Muut yhdistykset, urheiluseurat, kyläyhdistykset
- Märkäjärven Martat
- Kotokaverit
- Yksityishenkilöt

6. KOTOUTTAMISOSAAMINEN

Kotoutumislain 30§:n mukaan kunnan tehtävänä on huolehtia henkilöstön kotouttamisosaamisesta. Henkilöstölle, muille paikallistason julkishallinnon ja vapaaehtoistahojen toimijoille järjestetään koulutusta, jossa annetaan perustietoa maahanmuuttoon ja kotouttamiseen liittyvistä asioista. Työtekijät saavat koulutuksesta apuvälineitä työnsä tueksi. Kotouttamisosaamisen tavoitteena on antaa henkilöstölle perustiedot ja – taidot eri kieli- ja kulttuuritaustaisten kuntalaisten kohtaamiseen asiakastyössä.

Sallan kunnan hallinto-, talous- ja elinvoimapalvelut järjestävät tarvittavaa koulutusta henkilöstölle.

Kotouttamiseen liittyviä verkkoluentoja on myös mahdollista käyttää Kotoutuminen.fi -sivustolla. Kirjallista materiaalia ja tietoa löytyy verkon kautta sitä tarvitsevalle. Henkilökunnalta edellytetään aktiivista tiedon hakua. Kunnan henkilöstöllä on myös mahdollisuus osallistua eri toimijoiden järjestämiin koulutuksiin, kuten ELY, Kela, KEHA ja MIGRI. Koulutustarvetta voi esittää hallintokuntien esimiehelle.

7. OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

Osallisuus ja osallisena oleminen tarkoittavat jokaisen oikeutta terveyteen, koulutukseen, työhön, toimeentuloon, asuntoon ja sosiaalisiin suhteisiin. Jokaisella tulisi olla mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja yhteiskunnan kehitykseen. Onnistunut kotoutuminen ja tunne osallisuudesta ehkäisevät syrjäytymistä sekä kaventavat hyvinvointi- ja terveyseroja (<https://www.thl.fi/web/maahanmuuttajat>).

Kuntatiedon keskuksen mukaan osallisuus on periaate, jonka mukaan kuntalaisella on voitava olla mahdollisuus sekä saada tietoa päätöksen teosta että päästä vaikuttamaan siihen. Osallisuus on liittymistä, jossa osallistuja tulee osaksi ryhmää tai toimintoa. Osallistuminen tapahtuu alhaalta ylöspäin, se on mahdollisuuksien hyödyntämistä eri tavoin. Osallistaminen on osallisuuden rinnakkaismuoto, osallistumismahdollisuuksien tarjoamista kuntalaisille.

Maahanmuuttajien osallisena olemisen kokemukseen vaikuttavat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen osallistumisen mahdollisuudet, kielen oppiminen sekä sosiaaliset suhteet valtaväestön kanssa. Osattomuuden ja toiseuden kokemukset syntyvät maahanmuuttajien kohdatessa asenteellisuutta, syrjiviä käytäntöjä tai poissulkemisen kautta (<https://www.kansalaisfoorumi.fi>).

Sallan kuntaan muuttaneet maahanmuuttajat ovat osallisia yhdenvertaisina kuntalaisina vaikuttamaan päätösten tekoon ja mielipideilmaisuihin. Suomen perustuslaissa yhdenvertaisuuden periaate viittaa sekä syrjinnän kieltoon että ihmisten yhdenvertaisuuteen lain edessä. Yhdenvertaisuuslaki, rikoslaki, tasa- arvo- laki ja työläinsäädäntö tarkentavat syrjinnän kieltoa eri elämänalueilla. Viranomaisilla on yleinen yhdenvertaisuuden edistämisvelvollisuus.

Samanlainen kohtelu ei takaa aina yhdenvertaisuuden toteutumista, koska ihmisten lähtökohdat ja mahdollisuudet ovat erilaiset. Luku – ja kirjoitustaidoton sekä suomen että englannin kieltä taitamaton maahanmuuttaja ei saa välttämättä tietoa kunnan tarjoamista palveluista ja voi sen vuoksi jäädä niitä ilman. Tosi-asiallinen yhdenvertaisuuden toteuttaminen edellyttää yhteiskunnassa esiintyvän syrjintään perustuvan eriarvoisuuden aktiivista poistamista.

Sallaan muuttaneita maahanmuuttajia ja kiintiöpakolaisia kannustetaan ilmaisemaan mielipiteitään asioista, kokemuksista, epäkohdista ja muutosehdotuksista, ottamalla yhteyttä viranomaisiin, vapaaehtoisiin joihin, pakolaisohjaajaan, vertaistukeen. Viranomaisilla on velvollisuus kuulla maahanmuuttajien mielipiteitä ja tehdä kyselyjä, jotta toimintoja voidaan kehittää tarvetta vastaaviksi. Yhdessä tekemisellä ja yhteistyöllä kehitetään uusien kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamisen toimintatapoja. Poistamalla sosiaalisia, fyysisiä, psyykkisiä ja taloudellisia esteitä siten, että kaikilla kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa. Kunnan asukkaiden yleisen asenneilmaston myönteisyyteen vaikuttaminen on tärkeää maahanmuuttajien osallisuuden lisäämiseksi.

8. KOTOUTTAMISTYÖN RAHOITTAMINEN

Kiintiöpakolaisista kunnalle maksettavista korvauksista säädetään laissa kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) ja valtioneuvoston asetuksessa kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan kustannusten korvaamisesta valtion varoista (VNA 571/2011).

Kotoutumislain mukaisten korvausten maksamisesta kunnille vastaa KEHA – keskus (Ely – keskusten ja TE – toimistojen kehittämis – ja hallintokeskus). Laskennallinen korvaus maksetaan kunnalle automaattisesti. Alkukartoituksen, tulkkauskulujen, toimeentulotuen ja erityiskustannusten korvaukset kunnan tulee hakea KEHA – keskukselta.

Pakolaisia vastaanottavia kuntia tuetaan myös erilaisten hankkeiden kautta. Sylvia – hankkeesta on tuettu vastaanoton aloittaneita kuntia ja vuotuista vastaanotettavien henkilöiden määrää reilusti korottaneita kuntia bonusrahalla. Sylvia – hankkeesta tuetaan myös kiireellistä uudelleen sijoitusta tarvitsevia henkilöitä vastaanottavia kuntia erillisellä lisätuella. Sylvia – hanketta rahoittaa Euroopan komission turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto.

Muita rahoituskanavia kotouttamistyön toteuttamiseen on muun muassa opetus – ja kulttuuriministeriö, joka jakaa valtion avustuksina rahoitusta kuntien hankkeisiin, joilla tuetaan kotoutumista liikunnan, nuorisotyön ja kulttuurin alueilla. Kunnat voivat hakea myös Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoitusta kotoutumista tukeville hankkeille sekä Leader – rahoitusta paikalliseen kehittämiseen. Sosiaali – ja terveysjärjestöjen avustuskeskus eli STEA (entinen Raha-automaattiyhdistys) rahoittaa erilaisia kotoutumista tukevia hankkeita työ – ja elinkeinoministeriön kotouttamisen osaamiskeskus tukee kotoutumista edistävää järjestötoimintaa.

Sallan kunnan hallinto-, talous- ja elinvoimapalvelut varaa määrärahaa talousarvioon kiintiöpakolaisten kotouttamistyöhön ja kunnan henkilöstön koulutukseen. Sivistyspalvelut varaa määrärahoja talousarvioon valmistavaan opetukseen ja arabian kielen opetusmenoihin sekä islamin opetuksen menoihin. Ulkomaalaistaustaisen kouluavustajan palkkamenoihin varataan määrärahoja. Sosiaalityö varaa määrärahaa talousarvioon täydentävään ja ehkäisevään toimeentulotukeen huomioiden kiintiöpakolaisten tarpeet. Muiden maahanmuuttajien osalta kotouttamistyö ja palvelut tapahtuvat samojen periaatteiden ja kriteereiden mukaan kuin kunnan asukkailla.

9. TIEDOTUS, TOTEUTUS JA SEURANTA

Sallan kunnan maahanmuuttajien kotouttamisohjelman toimintaperiaatteena on verkostoitunut toiminta eri hallintokuntien viranhaltijoiden ja yhteistyötahojen välillä. Maahanmuuttajat ovat Sallan kuntalaisia, jotka käyttävät samoja palveluita kuin kantaväestö. Maahanmuuttajilla ei ole yhtäläisiä lähtökohtia palveluiden käyttämiseen, jonka vuoksi on monialainen ja poikkihallinnollinen yhteistyö välttämätöntä.

Tiedottamisessa noudatetaan Sallan kunnan tiedottamisen strategiaa ja tiedottamisohjeita. Kunnan asioista tiedotetaan Kotilappi – lehdessä otsikolla: Sallan kunta tiedottaa ja kunnan nettisivuilla www.salla.fi

Kotouttamisohjelma päivitetään kerran vuodessa sosiaali – ja terveystalouden, sivistyspalvelujen ja hallinto- ja elinvoimapaikojen vastuhenkilöistä koostuvan monialaisen työryhmän avulla mukana lukien vapaaehtoistoimijat. Kokoontumisissa käsitellään ajankohtaisia asioita Sallan kotouttamistyössä ja keskustellaan kotouttamistyön tavoitteista, kehittämisestä, seurannasta ja resursseista. Maahanmuuttototeutuksesta vastaa Sallan kunnan hallinto- ja henkilöstöjohtaja.

LIITE 1. KESKEISET KÄSITTEET

<https://kotouttaminen.fi/keskeiset>- käsitteet

Alkukartoitus

Työttömille työnhakijoille, toimeentulotuen saajille ja sitä pyytävillä tehtävä kartoitus, jossa arvioidaan alustavasti työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet. Kartoituksesta vastaa kunta tai TE -toimisto. Pohjautuu kotoutumislakiin (9–10 §).

Alkuvaiheen palvelut

Alkuvaiheen palveluihin kuuluvat perustieto, ohjaus ja neuvonta, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma.

Erityisiä toimenpiteitä tarvitseva maahanmuuttaja

Maahanmuuttaja, joka tarvitsee tehostettuja kotouttamistoimenpiteitä erityisesti sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi alentuneen toimintakyvyn, iän, perhetilanteen, luku- ja kirjoitustaidottomuuden tai muun vastaavan syyn perusteella.

Etninen tausta

Kuuluminen etniseen ryhmään. Etninen ryhmä on ihmisjoukko, jonka katsotaan olevan toisista erottuva kulttuuriperintönsä, uskontonsa, kielensä tai alkuperänsä takia.

Etniset suhteet

Eri etnisten ryhmien suhtautuminen toisiinsa. Tavoitteena on hyvät etniset suhteet, eli kunnioittava asenneilmapiiri ja toimiva vuorovaikutus eri väestöryhmien välillä riippumatta mahdollisista näkemyseroista.

Kansainvälistä suojelua saava

Henkilö, joka on saanut pakolaisaseman tai oleskeluluvan toissijaisen suojelun tai humanitaarisen suojelun perusteella. Ulkomaalaislaista poistui 16.5.2016 säädös, jonka mukaan turvapaikanhakijalle on voitu myöntää oleskelulupa humanitaarisen suojelun perusteella.

Kiintiöpakolainen

YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) pakolaiseksi katsoma henkilö, jolle on myönnetty maahantulolupa Suomeen pakolaiskiintiön puitteissa.

Kotouttaminen

Kotoutumisen monialainen edistäminen ja tukeminen. Tähän pyritään viranomaisten ja muiden tahojen tarjoamien kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palveluiden avulla. Nämä määritellään henkilökohtaisessa kotoutumissuunnitelmassa.

Kotouttamisohjelma

Kunnan (tai kuntien yhdessä) laatima, kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kunnanvaltuustossa hyväksyttävä ohjelma. Ohjelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja se tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Sen laadintaan, toteutukseen ja seurantaan osallistuvat alueelliset ja paikalliset viranomaiset sekä muut keskeiset toimijat. Pohjautuu kotoutumislakiin (32–33 §).

Valtion kotouttamisohjelma on valtioneuvoston hyväksymä ohjelma, jossa on määritelty hallituskaudelle kotouttamisen tavoitteet ja toimenpiteet.

Kotoutuminen

Maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka päämääränä on, että maahanmuuttaja tuntee olevansa yhteiskunnan aktiivinen ja täysivaltainen jäsen.

Tavoitteena on, että maahanmuuttaja omaksuu yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Samalla kun hän tutustuu uuden asuinmaansa kielelliseen ja kulttuuriseen ympäristöön, tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Vastavuoroisesti vastaanottava yhteiskunta saa uusia vaikutteita ja monimuotoistuu.

Kotoutumisen edistäminen

Maahanmuuttajan kotoutumisprosessin tukeminen viranomaisten tai muiden toimijoiden toimenpiteillä.

Kotoutumiskoulutus

Sisältää suomen tai ruotsin kielen opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä muita yhteiskunnallisia valmiuksia. Tarvittaessa kotoutumiskoulutus sisältää luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Kotoutumiskoulutus järjestetään pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena. Kotoutumissuunnitelmaan voidaan sisällyttää myös omaehtoista opiskelua yleissivistävässä koulutuksessa. Tällöin opiskelua voidaan tukea työttömyysetuudella.

Kotoutumissuunnitelma

Maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös alaikäiselle ja tarvittaessa perheelle. Pohjautuu kotoutumislakiin (11–18 §).

Kulttuuritietoisuus

Viranomaisen osaa huomioida mm. viestinnässä ja asiakaskontaktissa kulttuurin vaikutuksen sekä asiakaassa että itsessään.

Kotoutumislaki, laki kotoutumisen edistämisestä

1386/2010, voimaantulo 1.9.2011.

Maahanmuuttaja

Maasta toiseen muuttava henkilö. Yleiskäsite, joka koskee kaikkia eri perustein muuttavia henkilöitä.

Monialainen yhteistyö

Eri toimialojen viranomaisten ja muiden tahojen tekemä yhteistyö.

Monimuotoisuus

Tarkoittaa kaikkia niitä ominaisuuksia ja piirteitä, jotka organisaatiossa tai yhteiskunnassa erottavat ihmiset toisistaan. Erottavia tekijöitä ovat muun muassa ikä, sukupuoli, etninen tausta, kulttuuri, uskonto, koulutus, siviilisääty, seksuaalinen suuntaus, asenteet ja arvot, persoonallisuus sekä poliittinen ja taloudellinen asema.

Kotouttaminen.fi-sivuston yhteydessä painotetaan etenkin etniseen/kulttuuriseen taustaan liittyvää monimuotoisuutta.

Monimuotoisuusosaaminen

Ajattelun- ja toimintatapoja sekä käytäntöjä, jotka perustuvat toisen henkilön kunnioittamiseen ja arvostamiseen riippumatta hänen taustastaan tai asemastaan. Keskeistä on osata tunnistaa ja tunnustaa toisen

henkilön yleisinhimilliset, mutta myös esimerkiksi kulttuurisesta erilaisuudesta tai vähemmistöasemasta nousevat tarpeet. Yleisenä tavoitteena on parantaa vähemmistöryhmiin kuuluvien asemaa.

Muunkielinen

Suomessa asuva henkilö, jonka äidinkieli on joku muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Ks. myös vieraskielinen.

Ohjaus ja neuvonta

Kunnan, TE -toimiston ja muiden viranomaisten antamaa opastusta, ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävästä toimenpiteistä, palveluista ja työelämästä.

Osallisuus

Tunne kuulumisesta suurempaan yhteiskunnalliseen kokonaisuuteen. Halu osallistua sen toimintaan sosiaalisesti, taloudellisesti ja/tai poliittisesti.

Pakolainen

Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) katsoo olevan pakolainen.

Paluumuuttaja

Ulkosuomalainen, joka palaa Suomeen. Suomessa käsitettä sovelletaan entisiin ja nykyisiin Suomen kansalaisiin sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleviin henkilöihin, kuten inkerinsuomalaisiin, joilla on suomalainen syntyperä. Viimeksi mainitut ovat suomalaisia kansallisuudeltaan, mutta eivät kansalaisuudeltaan.

Peruspalvelut

Kaikki erityislainsäädäntöön perustuvat kuntien järjestämis- ja rahoitusvastuulla olevat palvelut, etenkin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen lakisääteiset valtionosuusjärjestelmän piiriin kuuluvat palvelut.

Perustieto

Oleskeluluvan myöntämisen tai viimeistään kotikunta - ja väestörekisteröinnin yhteydessä annettava perustieto oikeuksista, velvollisuuksista yhteiskunnassa ja työelämässä sekä tieto mahdollisuuksista kotoutumista edistäviin palveluihin.

Rasismi

Aate tai toiminta, jossa ihmisten eriarvoinen kohtelu (syrjintä) oikeutetaan heidän ”rotunsa” ja siihen liitetävien fyysisten ja henkisten piireiden mukaan. Ajattelutapaan yhdistyy paitsi stereotyyppiset käsitykset ”roduista” ja etnisistä ryhmistä, usein myös ajatus jonkun ryhmän paremmuudesta ja ylivallasta. Rotukäsitys on nykytieteessä vahvasti kyseenalaistettu. Myös eriarvoisuuteen johtavia yhteiskunnallisia rakenteita tai toimintatapoja voidaan kutsua rasistisiksi.

Siirtolainen

Henkilö, joka muuttaa maasta toiseen rakentaakseen siellä itselleen uuden elämän. Siirtolainen voi olla joko maastamuuttaja tai maahanmuuttaja.

Sosiaalinen vahvistaminen

Koostuu maahanmuuttajalle suunnatuista toimenpiteistä, joiden avulla pyritään edistämään tämän elämäntaitojen parantamista ja ehkäisemään syrjäytymistä.

Turvapaikanhakija

Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Henkilöllä ei ole vielä oleskelulupaa Suomessa.

Ulkomaalainen

Henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.

Vieraskielinen

Suomessa asuva henkilö, joka on rekisteröinyt äidinkielekseen jonkin muun kielen kuin suomen, ruotsin tai saamen. Ks. myös muunkielinen.

Välillinen syrjintä

Tilanne, jossa henkilö joutuu erityisen epäedulliseen asemaan muihin nähden näennäisesti puolueettoman säännöksen, perusteen tai käytännön vuoksi ilman, että toiminnalle on olemassa hyväksyttävä peruste. Esimerkiksi sosiaalipalvelutoimiston tai terveyskeskuksen työntekijä saattaa jättää neuvomatta maahanmuuttajaa, vammaista tai iäkästä henkilöä viranomaislomakkeen täyttämässä, vaikka huomaa, ettei asiakas ymmärrä lomakkeen sisältöjä. Asiakas saa tällöin samanlaista palvelua kuin kaikki muutkin, vaikka tarvitsisi erityistä neuvontaa. (Yhdenvertaisuus 2. Sisäministeriö 2014.)

Välitön syrjintä

Henkilöä kohdellaan eriarvoisesti verrattuna siihen, miten jotakuta muuta kohdellaan vastaavanlaisessa tilanteessa. Eriarvoinen kohtelu tarkoittaa kohtelua, joka aiheuttaa henkilölle haittaa, kuten esimerkiksi saamatta jääneitä etuisuuksia, taloudellista tappiota tai valinnanmahdollisuuksien vähenemistä. Esimerkiksi omankielisten palveluiden ulkopuolelle jääminen on välitöntä syrjintää. (Yhdenvertaisuus 2. Sisäministeriö 2014.)

Yhdenvertaisuus

Kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri, eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja - perusoikeudet kuuluvat kaikille.

Yhdenvertaisuuslaki

20.1.2004/21, voimaantulo 1.2.2004.

LIITE 2: KIINTIÖPAKOLAISTEN VASTAANOTTO		
Sallan kunta/ hallinto-, talous- ja elin- voimapalvelut	2-3 kk ennen pakolais- ten saa- pumista	Asuntojen varaus
		Henkilöstön rekrytointi
		Käyttöoikeudet UMAREK
		Taloustoimisto: tilikartan suunnittelu, rahoitushakemukset Kehalle, muut mahdolliset hakemukset ja raportit
		Tiedottaminen
		Asuntojen perusvarustus
		Keräykset
		Tulkkauspalvelut
	Pakolais- ten saa- pumisen (1-3 kk)	Asumisen ohjaus ja tuki
		Asiointiohjaus; eri viranomaisten palveluihin, kaupassa käyminen, pankkiasiointi, kela-asiointi, kunnan palvelut Informointi; mm. hätätilanteet
		Paikkakuntainfo, yhteiskuntainfo
Sallan kunta/ sivistyspalvelut		Perusopetus, varhaiskasvatus, suomenkielen opetus Kirjastopalvelut: tutustuminen, kirjastokortit, omakielinen kirjallisuus (tilaaminen ja lainaus) Kulttuuripalvelut: tutustuminen, museon ulkonäyttelyalue, vierailut kyläiltoihin ja muihin tapahtumiin Vapaa sivistystyö/kansalaisopisto; kädentöiden näyttelyt, opiston kurssien esitte- lyt
Sallan kunta/ sosiaalipalvelut		Alkuavustus, toimeentulo, harkinnan varainen toimeentulotuki, perhetyö, neuvonta ja ohjaus eri palveluista, kulttuurien välisten ristiriitojen selvittäminen, lastensuojelu
Maistraatti		Rekisteröiminen
Poliisin lupapis- te		Henkilökortti
Pankki		Pankkitilit

Sallan kunta / Terveydenhuol- topalvelut		Terveystarkastukset (terveydenhoitaja ja lääkäri), suun terveystarkastukset (suuhygienisti ja/tai hammaslääkäri). Tarkastuksissa mahdollisten esiin tulleiden asioiden jatkohoito. Ohjaus ja neuvonta terveyspalveluiden käyttöön.
TE - toimisto, kunta		Alkuhaastattelut ja palvelutarpeen arviointi, kotouttamissuunnitelmat infotilaisuudet
Kela		Kelan etuudet
Maahanmuut- tovirasto		Oleskelulupa-asiat, Pakolaisen matkustusasiakirja
Verotoimisto		Verokortit
Sallan kunta/eri hallintokunnat Pakolaisapu SPR vapaaehtois- toimijat yhdistykset yksityiset hen- kilöt projektit naapurikunnat yms	alusta alkaen	Kotouttaminen kuntaan